

Тема:

Мета: Освітня. Продовжити знайомити учнів із будовою та процесами життєдіяльності насінних рослин; дати загальну характеристику покритонасінним рослинам; розкрити еволюційне значення квіткових рослин.

Розвиваюча. Розвивати уміння учнів визначати біологічне значення вивчених відділів рослин, уміння порівнювати та робити висновки та узагальнення.

Виховна. Виховувати бережливе ставлення до рослинного світу своєї місцевості та планети.

Очікувані результати: визначають біологічне значення вивчених відділів рослин, уміють порівнювати та робити висновки та узагальнення.

Обладнання: підручники, робочі зошити, таблиці; малюнки (евкаліпта, баобаба, ротангової пальми, кульбаби, росички).

Поняття і терміни: систематика, царство, відділ, клас, родина, рід, вид, однодольні й дводольні рослини, ознаки класу.

Форми роботи: розповідь-пояснення, опис, бесіда, робота з підручником.

Тип уроку: засвоєння нових знань

Етапи уроку	Зміст діяльності
I. Організаційний	
II. Актуалізація опорних знань	<ul style="list-style-type: none"> - Які відділи рослин ми розглянули? - Вкажіть спільні особливості для водоростей і вищих спорових рослин? - Чому спорові рослини поступилися своїм пануванням на Землі насінним рослинам? <div data-bbox="239 952 1564 1568" style="text-align: center;"> </div>
III. Мотивація навчальної діяльності	<p>Послухаймо байку:</p> <p>Хизувалась квітка власною красою, Запахом духмяним, ніжною росою, Пелюстками синіми, і стеблом гнучким, що її чарівність не зрівняти ні з чим. Тут до квітки бджілка прилетіла мила І сказала квітці :» Ти- чудова діва. Та скажу по правді, ти – недалекоглядна, Бо не бачиш квітів іншої галявини. Ти, моя красуне, дуже гордовита, А твою пихатість бачив навіть вітер. Вік твій нетривалий, запах нестійкий. Ти дружи з комахами, радо їх прийми, Бо якщо комаху вчасно не запилить,</p>

То не будеш мати ти плодів й насіння,
Цвіт опадє швидко, корінь твій загине,
І тебе не стане тут у цій долині...»
Часто серед людю теж таке буває,
Глянєш – ніби й зряче, а не добачає...
Лиш свою персону визнає людина.
Чи воно доросле, чи воно дитина?
Всю пиху показує, гордовито тішитися
І не бачить інших. Так одне й залишиться.

- Про які процеси згадано в байці?

1. *Підготовча бесіда.* Назвіть рослини, які, на вашу думку, є найважливішими у природі та житті людини. Учні за бажанням називають рослини. Назви рослин, які належать до покритонасінних, учитель записує на дошці.

2. *Пояснювальна бесіда.* Подивіться, які рослини ви назвали. Більшість з них належать до відділу Покритонасінні, або Квіткові. Як ви гадаєте, про що говорить така назва? Найхарактернішою ознакою цих рослин є наявність квітки та зав'язі, що оточує насіння.

Тема..... (запис в зошит)

Мета

ІУ. Вивчення нового матеріалу

Покритонасінні посідають найважливіше місце поміж усіх сучасних рослин. Це найпоширеніша в сучасну геологічну епоху група рослин на земній кулі. Вона є домінуючою на суші та найважливішою за тією роллю, яку представники цієї групи відіграють у загальному колообігу речовин. Хлібні, круп'яні, овочеві та плодіві культури, величезна кількість деревних, волокнистих, дубильних, олійних, кормових, медоносних, декоративних та інших рослин — все це покритонасінні. Вони постійно супроводжують нас у всіх кліматичних зонах, зростають у найрізноманітніших рослинних угрупованнях, в низинних і гірських регіонах, на суші й у воді.

Серед квіткових рослин є організми, найбільші за розмірами не тільки серед рослинного, а й усього органічного світу. Вони можуть досягати 150 м заввишки (наприклад, евкаліпти з родини Миртових), мати стовбури завтовшки майже 20 м (як у баобаба з родини Баобабових) та стебла завдовжки 200 м і більше (як у ротангових пальм з родини Пальмових). Водночас серед квіткових є і надзвичайно дрібні організми (наприклад, ряски) — рослини з нескладною будовою, плаваючі однодольні, часто завбільшки до 1 см. Отже, сьогодні на уроці ми почнемо знайомитися з відділом рослин, які називаються Покритонасінні.

Квіткові рослини поділяють на два класи: Дводольні й Однодольні. До дводольних належать близько 200 тис. видів рослин, їх характерні ознаки:

- зародок має дві сім'ядолі;
- листки мають пірчасте або пальчасте жилкування;
- судини розміщені одним великим масивом у центрі стебла або мають вигляд кільця між корою і серцевиною;
- у більшості дводольних стебла дерев'янисті;
- коренева система стрижнева;
- більша частина дводольних — комахоzapильні рослини.

До однодольних належать близько 50 тис. видів рослин. Характерні ознаки рослин цього класу:

- у зародка тільки одна сім'ядоля;
- листки мають дугове або паралельне жилкування;

- пучки судин розкидані по всьому стеблу;
- коренева система мичкувата;
- квітки переважно без справжньої оцвітини (осоки, злаки);
- більшість однодольних — вітрозапильні рослини;
- плід має ендосперм, який містить поживні речовини.

До класу Дводольні належать родини Капустяні, Розові, Бобові, Пасльонові, Айстрові тощо. (Слайд14)

До класу Однодольні належать родини Злакові, Лілійні та ін

Отже запам'ятаємо, що до відділу Покритонасінні, або Квіткові, належать вищі рослини з добре сформованими всіма вегетативними органами, а також здатні утворювати квітки та формувати насіння і плоди!!!

Зокрема, покритонасінні мають найбільш досконалу провідну систему, що забезпечує швидку течію води та мінеральних солей від коріння до листя і квіток і швидкий відтік органічних речовин від листя до стебла й коріння.

У покритонасінних рослин спостерігається найбільша різноманітність їх життєвих форм, які зводяться до двох основних типів — деревному (дерева й чагарники) і трав'янистому. Трави складають велику частину видів покритонасінних рослин. Вони пристосовані до життя в умовах, які характеризуються різкими коливаннями умов зовнішнього середовища.

У результаті виникнення різноманітних життєвих форм (дерева, чагарники, кущі, напівчагарники, багаторічні трави, однорічні трави тощо) квіткові виявилися єдиною групою рослин, що створюють складні багатоярусні угруповання.

На які класи поділяють квіткові рослини?(креслимо таблицю)

Покритонасінні або Квіткові	
Клас Однодольні	Клас Дводольні
Основною ознакою, на якій ґрунтується цей поділ, є кількість видозмінених зародкових листків – сім'ядоль.	
Коренева система	
Мичкувата (к.с формується із додаткових коренів, т. я. головний корінь відмирає рано)	стрижнева
Здатність до потовщення обмежена	є камбій (забезпечує потовщення)
листки	
Прості, паралельне або дугове жилкування	Прості і складні, сітчасте жилкування
Запам'ятайте: найголовнішою ознакою, за допомогою якої можна точно встановити приналежність квіткової рослини до певного класу, є кількість сім'ядоль у зародка!	
	Належить переважна більшість квіткових рослин
Життєві форми	
<p>≈50 тис. видів. Трав'янисті рослини. Дерев'янисті види (бамбук, пальми) трапляються рідко, переважно в тропіках і субтропіках. Родини: Лілійні, Цибулеві, Злакові</p>	<p>≈200 тис. видів Трав'янисті рослини, кущі, напівкущі, ліани, дерева. Родини: Капустяні, Розові, Бобові, Пасльонові, Айстрові</p>

V. Закріплення знань

(Рефлексія)

Приєм «Зробіть висновок»

1. У покритонасінних рослин є квітки, з маточок яких розвиваються плоди з насінням; розмножуються покритонасінні насінням.
2. Покритонасінні рослини займають панівне значення, тому що найбільше пристосовані до різних умов життя. Вони відіграють важливе значення в природі й житті людини.

Особливості будови та розвитку покритонасінних

Нові риси організації	Біологічне значення
1	2
1. Виникнення нових органів: а) квітка: • оцвітина (чашечка, віночок); • головні частини (маточка, тичинка); б) плід	Здатність до подвійного запліднення, утворення насіння і плодів. Захист насіння, поширення
2. Подвійне запліднення	Забезпечує накопичення великої кількості поживних речовин у клітинах
3. удосконалення тканин: а) провідних; б) покривних; в) механічних	Швидке пересування поживних речовин, захист від механічних ушкоджень, опора
4. Скорочення часу від запилення до запліднення, короткочасне дозрівання	Широке розповсюдження, пристосування до різноманітних умов існування
5. Велика різноманітність вегетативних органів	Використання людиною, різні способи розмноження
6. Вегетативне і насіннєве розмноження	Збільшення кількості покритонасінних, практичне використання людиною

VI. Підведення підсумків

Сьогодні ми познайомилися з характерними ознаками відділу покритонасінні.

1. Відносяться до вищих рослин, бо мають органи, тканини.
2. Мають квіти тому відносяться до квіткових рослин.
3. Насіння знаходиться в середині плоду, має оболонку тому відноситься до покритонасінних

VII. Домашнє завдання.

